

Het provinciaal leefmilieubeleid in West-Vlaanderen

E. Mares, Adviseur Provinciebestuur West-Vlaanderen

Inleiding

Op 1 oktober 1962 besliste de Provincieraad van West-Vlaanderen tot de aankoop van het domein Tillegembos te Sint-Michiels-Brugge, uit reden van openbaar nut en met het oog op het behoud van het natuurschoon.

Met deze eerste aankoop van een groene zone werd ook bedoeld 'de zo noodzakelijke ruimte van rust en kalmte ter beschikking te stellen van het publiek om het evenwicht in de menselijke omgeving te herstellen'.

1 oktober 1986 is een tweede belangrijke datum bij deze terugblik op twintig jaar provinciaal milieubeleid. De gouverneur onderhield toen de Provincieraad over: 'Ruimte, water, lucht en stilte'.

Voor zover bekend werd daar voor het eerst de milieuproblematiek in haar globaliteit onder de bijzondere aandacht van de Raad gebracht. De gouvweer vroeg aandacht voor en bezinning over de gevolgen van een samenleving op weg naar nog meer welvaart, voor de componenten van het fysisch milieu: de 'stijgende schaarste aan ruimte, lucht, water en stilte'.

Deze merkwaardige redevoering is voor de Raad en de Bestendige Deputatie mede bepalend geweest voor initiatieven die door deze overheden in de daaropvolgende jaren met betrekking tot het provinciaal milieubeleid, werden genomen.

Op het intermediair niveau treedt de Bestendige Deputatie ook op als 'uitvoerend orgaan van het centraal en regionaal gezag'. Het Provinciaal Kollege is in meerdere milieuaangelegenheden bevoegd om beslissingen te nemen over individuele milieuvergunningsaanvragen, hetzij in eerste aanleg, hetzij in beroep.

Deze dubbele opdracht van de Bestendige Deputatie is belangrijk: enerzijds draagt zij de zorg voor de voorbereiding en naderhand ook voor de uitvoering van de beslissingen van de Provincieraad, doch anderzijds is zij tevens uitvoerster van nationale wetten en regionale dekreten waar het de individuele aanvragen betreft.

De overheidsbemoeienis met het milieu was twintig jaar terug duidelijk minder ingrijpend dan het vandaag het geval is.

In de afgelopen decennia heeft het milieubeleid zich van een sektoriaal beleid — zorg voor zuiver water, bodem en lucht — ontwikkeld tot een breder facetmatig beleid; het gaat nu veel meer om het bereiken en handhaven van milieukwaliteiten en de zorg voor de ecologische inpasbaarheid van de menselijke activiteiten.

Milieuplanningen — afvalstoffen, waterzuivering, grondwater — overlappen daarbij reeds voor een belangrijk deel, de ruimtelijke ordening.

De toenemende zorg voor het milieu heeft ook geleid tot een aantal wetten en dekreten, waarbij op het

intermediair niveau nieuwe opdrachten aan de Bestendige Deputatie werden toevertrouwd.

Door de verruiming van het aktieterrein m.b.t. het milieu moet ook de samenhang met andere beleidsterreinen voor ogen worden gehouden. In het milieuhygiënebeleid betreft het de relatie drinkwatervoorziening-waterbeheer en op het stuk van de milieubescherming de relatie natuurbehoud-openluchtrecreatie.

In een mededeling aan de Provincieraad heeft de Bestendige Deputatie in 1973 de fundamentele aspecten van het milieubeleid toegelicht. Dit beleid moet 'in het licht van de maatschappelijke doelstellingen van welvaart en welzijn steunen op een fundament van kennis inzake de milieuproblemen, gericht zijn op informatie en bijdragen tot de mentaliteitsverandering en milieubewustzijn bij de bevolking en overheden'.

In de bijdrage wordt nader ingegaan op het provinciaal milieuhygiënebeleid over de voorbije twintig jaar.

Het milieuhygiënebeleid

1) Water

a) Beleidsaspecten

West-Vlaanderen kent een zeer dichte bevolking per km², een belangrijke wegeninfrastructuur, een voortschrijdende industrializatie en een intensieve landbouw. De provincie paalt daarenboven in het zuiden aan de belangrijke groeipool Rijsel. Dit heeft tot gevolg dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater konstant bedreigd wordt door verontreiniging.

De provincie West-Vlaanderen is eigenlijk een waterrijke provincie. Zij heeft nochtans te kampen met een tekort aan eigen water dat geschikt is, of dat tegen een verantwoorde kostprijs kan geschikt gemaakt worden, voor de watervoorziening van de bevolking, landbouw en industrie.

Het Westvlaams waterprobleem vertoont aldus drie aspecten:

- de watervoorziening;
- de bescherming van het oppervlaktewater;
- de bescherming van het grondwater.

Reeds tijdens de gewone zitting van de Provincieraad in 1959 had de Gouverneur de aandacht gevraagd voor het waterschaarsteprobleem in de Provincie.

Op 3 april 1962 werd door de Bestendige Deputatie een commissie geïnstalleerd, belast met de studie van de Westvlaamse waterproblemen.

Zij was opgesplitst in 3 subkommissies: subkommissie 1 had een drievoudige taak: aanleggen van een inventaris van de watervoorraden, evalueren van de toekomstige waterbehoeften en onderzoeken

welke de middelen waren om de watervoorraden aan te passen aan de behoeften;
subkommissie 2 werd belast de sanering van de waterzieke gronden te bestuderen;
subkommissie 3 hield zich bezig met de zuivering van afvalwaters.

b) Watervoorziening

In september 1964 werd door de eerste subkommissie van de Westvlaamse Provinciale Kommissie een eindverslag gepubliceerd, waaruit resulteerde dat in West-Vlaanderen de publieke drinkwatervoorziening in de daaropvolgende jaren met een zwaar bevoorradingsprobleem zou te kampen hebben.

De realisatie van waterspaarbekkens werd door deze kommissie als oplossing voor het bevoorradingsprobleem naar voren geschoven.

Voor West-Vlaanderen werd in een eerste fase een spaarbekken, Blankaart I, weerhouden.

De realisatie van dit projekt was niet de bevoegdheid van de Provincie omdat het als aangelegenheid van nationaal belang door de hogere overheid volledig werd gedragen.

Met de oprichting van het Koninklijk Kommissariaat voor het Waterbeleid en bij besluit van 16 februari 1969 van de Provinciale Kommissie voor de Waterproblemen beoogde de nationale overheid op haar beurt de coördinatie op nationaal en provinciaal niveau van de studies en initiatieven betreffende de waterproblemen.

Met het spaarbekken De Blankaart werd de drinkwaterproduktie opgevoerd. Dit was nochtans niet voldoende om in de zomermaanden van de droge jaren de bevoorrading verder te verzekeren. Vervolgens moest ook rekening gehouden worden met het stijgend waterverbruik.

De politionele maatregelen van 1976 en deze getroffen door de Provinciegouverneur van West-Vlaanderen in 1982, waarbij het gebruik van water uit de leidingsnetten beperkt werd, kwamen dan ook voor de ingewijden niet geheel onverwacht.

Op 28 oktober 1982 werd door de Provincieraad van West-Vlaanderen een motie aangenomen waarin op een verruiming van de winning van oppervlaktewater werd aangedrongen. In deze motie werden volgende prioriteiten aangegeven:

dat de drinkwaterproduktie in de provincie verhoogd moet worden door het optimaliseren van de winningen uit de IJzer, ter aanvulling van het produktiecentrum De Blankaart, waarbij de bestaande produktie-installaties aangewend worden;
dat dringend aanvullend onderzoek moet verricht worden van het voorstel tot nuttig gebruik van het water uit het kanaal Bossuit-Kortrijk, waarbij de vijver van 60 ha in het provinciaal domein De Gavers te Harelbeke-Deerlijk als waterdoorstroombekken worden ingeschakeld.

In het koninklijk besluit van 8 november 1983 dat het programma vaststelt van de grote waterbouwkundige werken van nationaal belang, werd de realisatie van een tweede spaarbekken in de omgeving van Blankaart I opgenomen.

Een regionale werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de bevoegde Gemeenschapsmi-

nisters voor Ruimtelijke Ordening, Landinrichting en Natuurbehoud, de Provincie West-Vlaanderen, de interkommunale vereniging WITAB, de diensten van de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu, adviseerde de inplanting van Blankaart II te Driekapellen met een volume van 3.000.000 m³ waarbij de grondinname beperkt zou worden tot maximum 35 ha.

In zitting van 9 mei 1985 sloot de Bestendige Deputatie zich aan bij het voorstel van de werkgroep ad hoc, mits situering van het projekt in het globaal provinciaal waterbevoorradingsbeleid.

Dit betekent dat Blankaart II moet begrepen worden in een pakket van andere realisaties en projekten die in de korte periode moeten voorzien in de behoeften aan nieuwe winningen en/of additionale leveringen. Het betreft zowel de konnekties tussen de drinkwatermaatschappijen als het projekt Ter Yde voor de kaptatie van uitvloeiend duinenwater.

In haar advies heeft de Bestendige Deputatie toen voor het eerst de aandacht gevestigd op de noodzaak van een vervangingsstrategie. Een aantal in gebruik zijnde grondwaterwinningen, zowel ten behoeve van de drinkwatervoorziening als ten behoeve van de landbouw en de industrie, worden te sterk geëxploiteerd. Teneinde de grondwaterlagen te kunnen herstellen, moet insgelijks oppervlaktewater als bevoorradingsbron worden aangewend.

Reeds in de Provinciale Kommissie voor Ontgrondingen, die als opdracht had de Provinciale Overheid te adviseren over de lokalisatie van ontgrondingsgebieden in de fase van de voorontwerp- en ontwerp-gewestplannen, over de nabestemming en, per vergunningsaanvraag, over de exploitatievoorwaarden, werd de aandacht gevestigd op de mogelijke additionele winningen via oppervlakte-opslag van bruikbaar oppervlaktewater.

In het kanaal Bossuit-Kortrijk, dat de Leie met de Schelde verbindt, wordt voor het op peil houden van de panden, tussen de sluizen zeer veel Scheldewater opgepompt.

Aangezien het peilverschil van de sluis te Zwevegem 10 m bedraagt en te Kortrijk slechts 5 m, is er na doorvaart van de twee sluizen een waterwinst in het pand. Dit teveel, dat bij een normaal aantal schuttingen 80.000 m³ per dag bedraagt, wordt vervolgens te Kortrijk in de Leie geloosd.

Ter hoogte van het pand Zwevegem kan het overtollig scheepvaartwater aan het kanaal onttrokken worden en na een eerste voorzuivering naar de vijver van De Gavers afgevoerd worden. Van daaruit wordt dan water onttrokken voor de eigenlijke drinkwaterproduktie.

Dit projekt zal worden uitgevoerd door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening - VMW.

c) De bescherming van het oppervlaktewater

Het hoeft geen betoog dat het verzamelen van oppervlaktewater in wachtbekkens, met het oog op de drinkwaterproduktie, geen zin heeft wanneer de kosten om dit water te zuiveren buiten verhouding staan tot het economisch rendement.

De realisatie van Blankaart I was verantwoord omdat het hydrografisch bekken van de IJzer tot de minst

bezoedelde bekkens mag gerekend worden. Deze stelling geldt ook voor de optimalizatie van de winning in datzelfde bekken.

Bij een waterinname opwaarts de Spiere, kan het Scheldewater dat aangewend zal worden voor de productie van drinkwater in het projekt De Gavers, insgelijks door het drinkwaterproductiecentrum zelf tot kwalitatief water worden gezuiverd.

Uiteraard kadert de bescherming van het oppervlaktewater tegen verontreiniging in een meer algemene visie op de bescherming van het leefmilieu, waarvan het water één van de elementen vormt.

De gevolgen van de verontreiniging van de oppervlaktewateren voor het milieu werden in West-Vlaanderen voor het eerst onderkend m.b.t. de zeebezoedeling.

Niettegenstaande reeds in de wet van 11 maart 1950 verbod werd opgelegd 'de wateren van het openbaar domein in het algemeen' te verontreinigen, werden ook in West-Vlaanderen de meeste openbare wateren tot openbare riolen herschapen.

In 1971 besliste de Bestendige Deputatie om een uitgebreide inventaris te maken over de kwaliteit van de oppervlaktewateren en over de graad van verontreiniging ervan in de provincie West-Vlaanderen. Deze opdracht werd aan het Westvlaams Economisch Studie-bureau toevertrouwd.

De bedoeling was een beeld te krijgen van de voortschrijdende graad van vervuiling van de waterlopen en een sektoriële aanpak te realiseren van de afvalwaterzuivering in de geest van een meer regionale en rationele aanpak ervan.

De Provinciale Commissie Afvalwaters heeft de begeleiding van deze wetenschappelijke opdracht waargenomen.

Er werd voorrang verleend aan de gebieden met een geringe waterverontreiniging en die dienstig konden zijn voor de openbare drinkwatervoorziening.

Omwille van deze reden werd de studie van de verontreiniging van het IJzerbekken als prioritair aanzien. Gespreid over de periode 1971-73 werden de drie hoofdafwateringsgebieden met name het IJzerbekken, de binnenwaters van Midden- en Oostkust en het hydrografisch bekken van de Leie en Schelde — bestudeerd en de verslagen daarover ingediend bij de Bestendige Deputatie.

Op basis van deze studies en de gegevens verstrekt door de Tussengemeentelijke Vereniging voor de Zuivering van de Afvalwaters van de Kust, de Interkommunale Maatschappij voor Openbare Gezondheid (gewest Kortrijk) en de Provinciale Technische Dienst van de Wegen en Onbevaarbare Waterlopen, stelde de Provinciale Commissie Afvalwaters, in vergadering van 29 maart 1974, de indeling vast van het Westvlaams grondgebied in sectoren waarbinnen kon overgegaan worden tot de zuivering van afvalwaters.

Dergelijke sektoriële indeling bood daarenboven de mogelijkheid tot een rationele en zuiveringstechnisch verantwoorde aanpak. De Provincie werd in 25 sectoren voor zuivering ingedeeld. Deze aanpak werd het jaar daarop door de Minister van Volksgezondheid bekrachtigd.

Met de oprichting op 16 juni 1975 van de Waterzuiveringsmaatschappij voor het Kustbekken (WZK), in

uitvoering van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren, dienden de gemeenten niet langer zelf de verantwoordelijkheid te dragen voor een bovengemeentelijke aanpak van de kollektering of gemeentelijke of bovengemeentelijke waterzuivering.

Op 28 oktober 1981, werden de gebiedsgrenzen van de WZK gewijzigd, zodat het gehele grondgebied van de provincie West-Vlaanderen behoort tot het werkingsgebied van de WZK, met uitzondering van de gemeenten Ruiselede, Avelgem en Spiere-Helkijn. De voormelde drie gemeenten zijn ingedeeld in het werkingsgebied van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij (VWZ).

In het licht van de financiële verplichtingen, die de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren, aan de provincie oplegt — deelname in het kapitaal en in de werkingskosten —, werden de provinciale tussenkomsten bij de investeringen stopgezet.

Over de periode die inwerkingtreding van de waterzuiveringsmaatschappijen voorafgaat, bedraagt de tussenkomst in de investeringen voor het aanleggen voor kollektoren, het bouwen van pompstations en waterzuiveringsinstallaties circa 225.000.000 fr.

De geglobaliseerde tussenkomst in de werkingskosten van de WZK en de VWZ bedraagt medio 1987: 1.463.000.000 fr. en de deelnemingen in de kapitalen: 5.850.000 fr.

d) De bescherming van het grondwater

Vóór het dekreet van 24 januari 1984, houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer, vormde de wet van 11 maart 1950 het wettelijk kader voor de kwantitatieve bescherming van het grondwater. De wet van 26 maart 1971 op de bescherming van het oppervlaktewater tegen verontreiniging bevat beschikkingen m.b.t. de kwalitatieve bescherming van het grondwater.

Reeds lang werd de noodzaak aangevoeld om beide aspecten van de grondwaterproblematiek in één wettelijk kader te vervatten.

Door de hervorming van de instellingen, ingevolge de wet van 8 augustus 1980, waardoor aspecten van het waterbeleid werden geregionaliseerd, kon de Vlaamse Raad dergelijk wettelijk kader bij middel van een dekreet tot stand brengen.

De regionalisering had ook tot gevolg dat de voorheen door de nationale overheid opgerichte Provinciale Commissie voor Waterproblemen, was opgeheven.

Op 3 juni 1983 nodigde de Gemeenschapsminister voor Leefmilieu de Provinciegouverneurs uit per provincie een provinciale commissie grondwater op te richten en eventueel de activiteiten van nog bestaande werkgroepen of commissies in deze nieuwe groep te integreren.

Deze provinciale commissie heeft volgende opdrachten:

- opstellen van inventaris van het gebruik en eventueel recyclage van grond- en distributiewater;
- evalueren van potentiële mogelijkheden voor grondwaterwinning;
- formuleren van voorstellen inzake de te volgen strategie bij het afleveren van vergunningen voor grondwaterwinningen;

opstellen van inventaris van de problemen inzake grondwaterbescherming; begeleiden van studieopdrachten.

Met de inwerkingtreding van het dekreet van 24 januari 1984 met betrekking tot de bescherming van het grondwater, waardoor de Bestendige Deputatie bevoegd wordt over de grondwaterwinningen klasse B te beslissen, werd de Kommissie ook belast met het formuleren van eindadviezen over deze aanvragen. In navolging met de provinciale aanpak van de milieuproblemen adviseerde de kommissie voorafgaandelijk wetenschappelijk onderzoek te laten verrichten i.v.m. bepaalde aspecten van de grondwaterproblematiek, inzonder de winning uit de sokkel.

De grondwaterwinning uit de sokkel is voor West-Vlaanderen van groot belang. Naast de exploitatie van deze laag voor de openbare drinkwatervoorziening is het sokkelwater een zeer waardevolle en goedkope grondstof voor een aantal bedrijven.

Deze laag wordt overgeëxploiteerd.

De provinciale kommissie adviseerde bij prioriteit een hydrogeologische studie uit te voeren in verband met de problematiek van het sokkelwater. Het onderzoek moest inzicht geven in de karakteristieken en het gedrag van dit water bij verschillende winningsscenario's.

Het Provinciebestuur is als promotor van dit prioritair project opgetreden.

Het onderzoek, uitgevoerd in 1985-86, naar de toestand van de sokkel toont aan dat bij aanboring van de laag het water steeds minder hoog opstijgt boven het dak van het sokkelgesteente. Dit betekent dat de watervoerende laag niet meer gespannen is en dat lucht binnendringt in het gesteente. Eén en ander wijst op een sterk problematisch geworden watervoorraad en zelfs op gevaar voor kwaliteitsverandering.

Een matematisch model werd opgesteld dat beslissingen omtrent verdere exploitatie van het sokkelwater, moet onderbouwen.

Reeds in de eerste fase van het onderzoek en in de mate dat de gegevens beschikbaar werden gesteld, oordeelde de Provinciale Kommissie dat een onmiddellijke correctie op het vergunningenbeleid noodzakelijk is.

Vergunningen voor grondwaterwinning in de sokkel dienden in afwachting van de afwerking van de studie voortaan beperkt te worden tot maximum twee jaar. De Bestendige Deputatie heeft dit standpunt overgenomen.

e) Het zeemilieu

De scheepvaart, het lozen van afvalstoffen, de exploitatie van zand en grint, de visserij en het kusttoerisme, hebben een aanzienlijke invloed op het zeemilieu.

Reeds in 1939, met de oprichting van de TVZAK door de Provincie samen met enkele kustgemeenten, werd het belang onderkend van de beveiliging van de kustwateren tegen de gevaren verbonden aan het ongecontroleerd lozen van afvalwaters, voor het milieu en het kusttoerisme.

Teneinde de soms tegenstrijdige activiteiten op en rond de Noordzee in goede banen te leiden, was ook hier degelijk onderzoek en kennis van zaken noodzakelijk.

In 1970 besloot de Bestendige Deputatie samen met een belangrijke groep vorsers, verbonden aan de Nederlandstalige universiteiten van het land, het Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek vzw op te richten. Aldus konden de activiteiten van tal van deskundigen in de mariene wetenschappen gegroepeerd worden. Een laboratorium werd ingericht.

In de voorbije jaren werd, naast het fundamenteel onderzoek dat nodig is om de nodige basisgegevens te verzamelen voor een verantwoord beheer en exploitatie van de zee mogelijk te maken, door deze vereniging inspanningen geleverd op het vlak van het toegepast wetenschappelijk onderzoek.

De kosten van personeel, administratie, infrastructuur en algemene werking worden gefinancierd door de Provincie. Deze bijdrage is voor 1988 vastgesteld op 4.500.000 fr.

Wetenschappelijke projecten worden volledig gefinancierd door andere overheidsorganen en op kredieten voor wetenschappelijk onderzoek.

De moeilijkheden in 1980 i.v.m. de verwijdering en verwerking door dumping in zee van radio-actieve stoffen, vormde de aanleiding tot de motie van 21 oktober 1980 inzake de kernafvalproblematiek.

De Raad wees op de noodzaak aan studie naar alternatieve vormen van verwerking van radio-actief afval en verzocht de regering, in afwachting van alternatieven, geen vergunningen meer te verlenen voor het territoriaal vervoer van radio-actieve afval, met het oog op het dumpen ervan in zee.

Drie jaar later, op 11 oktober 1983, besliste de Raad, na nieuwe moeilijkheden rond het vervoer van deze afval, andermaal de aandacht te vragen van de nationale regering voor deze problematiek. De regering werd met nadruk verzocht werk te maken van de studie naar andere technieken voor verwerking en konditionering van het radio-actief afval. In de motie werd, mede ingegeven door de ontwikkeling van het zeehavencomplex Zeebrugge, opnieuw op een verbod tot vervoer van deze afval aangedrongen.

De scheepsramp op 25 augustus 1984 met de *Mont Louis* voor de Belgische kust, vestigde opnieuw de aandacht op het transport over zee van gevaarlijke stoffen en de gevaarsituaties die daaruit konden ontstaan.

In een motie van 2 oktober 1984 wees de Provincieraad van West-Vlaanderen de verantwoordelijke instanties op nationaal en internationaal vlak, op de noodzaak om via aangepaste reglementeringen de controle op gevaarlijke transporten van chemische en radio-actieve stoffen te verscherpen.

Volgende maatregelen werden voorgesteld: informatieplicht omtrent de radio-actieve of toxische inhoud van transporten; absoluut verbod van gemengd vervoer van gevaarlijke stoffen en passagiers; verplichte contactname met de regeringen van die landen waarlangs de vrachten passeren en met de havenautoriteiten in de nabijheid van de vaarroute.

Op het colloquium 'Het Belgische Continentaal Plat' te Brugge op 4 en 5 december 1986, formuleerden de deskundigen van het Studiecentrum voor Kernenergie, na onderzoek van de technische en ecologische aspecten van het ongeval, identieke voorstellen naar de toekomst toe.

Archief WITAB

Verbrandingsoven Roeselare.

2) Afval

a) Vaste afval

In 1967 besliste de Provincieraad tot het opmaken van een studie over de verwijdering en verwerking van het in West-Vlaanderen geproduceerd huisvuil.

Deze beslissing werd gemotiveerd doordat de gemeenten het bijzonder moeilijk hadden om elk voor zich, op een hygiënische wijze en tevens op een economische en financieel-verantwoorde manier, het huishoudelijk afval te verwijderen.

Anderzijds was er toen reeds bij de publieke opinie de groeiende eis van de milieuverzorging, zowel wat het landschap als wat de groene zones betreft. Stortplaatsen of vuilnisbelten kunnen weliswaar, na afdekking, een nieuwe bestemming, hetzij voor landbouw hetzij als groene zone, verwerven, doch de mogelijke verontreiniging van de bodem en van het grondwater in de korte of lange periode, verantwoordt een andere aanpak van het huisvuilvraagstuk.

De toestand was des te zorgwekkender daar enerzijds van langsom moeilijker stortplaatsen werden gevonden, terwijl anderzijds met de stijgende welvaart de hoeveelheden afvalstoffen steeds groter werden.

Vervolgens diende in het kader van de ruimtelijke ordening ook naar een regeling gezocht in verband met de keuze van de spreidplaatsen en de lokalizatie van de verwerkingseenheden.

De Bestendige Deputatie belastte de Westvlaamse Interkommunale voor Technisch Advies en Bijstand (WITAB) en de interkommunale Leiedal, met de studie die ook een concreet voorstel diende in te houden, in de vorm van een facetplan voor vuilverwijdering.

Een provinciale technische commissie ad hoc, waarin de toen bevoegde provinciale en nationale instanties vertegenwoordigd waren, begeleidde de studie.

Het eerste rapport bevatte de gegevens over de bestaande toestanden inzake afvalverwijdering en -verwerking.

Het eigenlijk facetplan, dat in 1969 werd voorgelegd aan de Bestendige Deputatie, bevatte voorstellen inzake vuilverwijdering, methodes van vuilverwerking, vestigingsplaats van de verwerkingseenheden en voorstellen inzake de administratieve en bedrijfseconomische aspecten van de tussengemeentelijke uitbating.

Voor gans het grondgebied van de Provincie werden, op basis van objectieve criteria, 14 sectoren afgebakend binnen dewelke de problemen van vuilverwijdering en -verwerking hun oplossing moesten krijgen. Binnen de aldus bepaalde sectoren waren de gemeentebesturen aangewezen op samenwerking.

Qua methode van verwerking werd algemeen geadviseerd voor de verbranding van het huisvuil.

Om de zware financiële lasten, die uit deze structurering voortvloeiden, te drukken en om een optimaal rendement van de investeringen in materieel en tewerkgesteld personeel te behouden, werd in een latere fase schaalvergroting noodzakelijk geacht. Bij een niet langer groeiende huisvuilproduktie per inwoner, was het ten andere ook nodig tijdig terug te koppelen.

Op verzoek van de Minister van Volksgezondheid kon de Bestendige Deputatie nieuwe voorstellen van sektorindeling opmaken.

Uiteindelijk werd gekozen voor zes sectoren: Oostende — Brugge — Izegem — Roeselare — Menen en Kortrijk, voor verbranding van het huisvuil. Vanuit de sektor Veurne-Ieper zou het huisvuil via overslagstations afgevoerd worden voor verbranding naar Oostende, Brugge en Menen.

Voor Knokke-Heist was toen reeds ondertussen een gemeentelijke verbrandingsinstallatie in uitvoering.

In het belang van de openbare gezondheid en om tot snelle en efficiënte oplossingen te komen, besliste de Provincieraad, in zitting van 15 oktober 1969, een tussenkomst te verlenen voor het oprichten en het uitrusten van vuilverwerkingsinstallaties op het grondgebied van de provincie.

De tussenkomst werd afhankelijk gesteld van een samenwerkingverband, konform de beslissingen terzake van de nationale en provinciale overheid.

De financiële tussenkomst bedroeg in de aanvangsfase 20% van de investering. Ingevolge een algemene heroriëntering van het tussenkomstbeleid werd de financiële tegemoetkoming later teruggebracht tot op 10% van de investering.

Binnen de sektor milieuzorg moest immers rekening gehouden worden met de zeer belangrijke financiële bijdrage die de Provincie diende te leveren inzake het beheer en de werking van de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken en later nog van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij.

Ingevolge deze subsidieregelingen werden door de Provincie tussenkomsten toegezegd voor een totaal bedrag van 236.000.000 fr.

Al de geplande installaties werden opgericht.

Door het dekreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, heeft de regionale overheid de verantwoordelijkheid voor de planning van de Provincie overgenomen en voor de financiering deze van de nationale overheid.

In het afvalstoffenplan voor West-Vlaanderen wordt verder gewerkt op basis van de Westvlaamse sektorindeling.

Tijdens de interministeriële konsultatie, voorafgaand aan het vaststellen van het afvalstoffenplan door de Vlaamse Executieve, werd een beroep gedaan op de Provincie West-Vlaanderen voor het formuleren van een eindadvies.

b) Dierlijke mengmest

De intensivering in de landbouw heeft ook tot gevolg dat de toegenomen hoeveelheden meststoffen bij de vanouds gebruikte methode van verwerking, landbouwkundige en milieuhygiënische bezwaren opleveren.

Het aantal dieren is niet alleen maatgevend voor de produktie van drijfmest, maar evenzeer voor de emissie van ammoniak en de stankhinder.

Reeds op 20 januari 1975 had de Gouverneur de gemeentebesturen uitgenodigd, in het belang van de netheid van de openbare wegen, het vervoer, storten of uitstrooien van gier en mengmest, bij politiematregelen te verbieden op zaterdagen, zondagen en wettelijke feestdagen.

Een model-politiereglement werd door het Provinciebestuur opgesteld.

In de provincie West-Vlaanderen wordt het pro-

bleem van de mengmest, afkomstig van varkensfokkerijen, gesteld. Het betreft meer bepaald de kweek van mestvarkens.

In 1986 werden bijna tweehonderd aanvragen voor nieuwe vestigingen of uitbreidingen bij de Bestendige Deputatie ingediend. Deze aanvragen hadden betrekking op ongeveer 250.000 nieuwe stalplaatsen.

Bij de toen bestaande veestapel werden in de Provincie West-Vlaanderen de rationele benuttingsmogelijkheden reeds overtroffen. De fosfaatsnorm van 125 kg/ha per jaar werd overschreden.

Het verder ongecontroleerd ontwikkelen van de mestvarkensstapel moest dan ook voorkomen worden, teneinde de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater, evenals van de bodem, niet te laten degraderen.

Gekontroleerd met de onzekerheid over het tijdstip van bijsturing van het milieu-apparaat, waaronder de mestbanken, met de snelle ontwikkelingen in het domein van de varkenshouderijen en met de externe gevolgen van de exploitaties van de niet langer aan de grond gebonden bedrijven, besliste de Bestendige Deputatie op 12 februari 1987 voorlopig geen vergunningen tot uitbreiding of tot vestiging van nieuwe exploitaties meer af te leveren. Eenzelfde houding werd aangenomen op het stuk van de bouw aanvragen, waarover de Bestendige Deputatie zich in beroep moet uitspreken.

Teneinde nochtans aan jonge bedrijfsleiders nog kansen in die sektor te geven, werd een uitzondering voorzien voor zeugenfokkerijen en gesloten varkensbedrijven.

De gemeenten werden over deze problematiek geïnformeerd en verzocht hun medewerking te verlenen, in afwachting van verdere initiatieven van de regionale overheid.

De bevoegde Gemeenschapsminister voor Volksgezondheid en Leefmilieu betuigde op 24 april 1987 zijn akkoord met het door de Bestendige Deputatie ingenomen standpunt.

Ook de Staatssekretaris voor Europese Zaken en Landbouw kan het standpunt van de Bestendige Deputatie bijtreden. Landbouw verwacht dat de beslissingen op EG-niveau i.v.m. de strategie in de strijd tegen de varkenspest, het herdenken van de structuur van de varkenshouderij onontbeerlijk zal maken. De toepassing van de wet van 4 februari 1987 betreffende de vestiging van industriële veeteeltbedrijven en van het dekreet van 26 juni 1985 moeten volstaan om ook de specifieke problemen in West-Vlaanderen te ondervangen.

In het ontwerp-dekreet, houdende maatregelen inzake het gebruik van dierlijk mest en de afvoer van mestoverschotten, dat het wettelijk kader schept voor de mestbanken, worden eveneens de politionele maatregelen, zoals gevraagd door de Gouverneur, in 1975 overgenomen.

3) Kernenergiecentrales

De démarches van de elektriciteitsmaatschappijen voor de realisaties van kerncentrales te Zeebrugge en op het grondgebied van de gemeente Westende, vormden de aanleiding voor een belangrijk debat in de Provincieraad van 24 oktober 1974.

In een motie voor de nationale regering die nog

dezelfde dag werd goedgekeurd, gaf de Raad kennis van zijn bezorgdheid over de bij de regering ingediende plannen voor de bouw van meerdere kerncentrales aan de kust.

Zij wees erop dat dergelijke inplanting een werkelijke bedreiging zou betekenen voor de kust en het hinterland waar:

het kusttoerisme als voornaamste economische bedrijvigheid op zijn minst door psychologische hinder sterk zou worden afgeremd;

de zeevisserij zou bedreigd worden door de uitwerking van de lozingen, voortkomende van de produktie van kernenergie.

De Regering werd verzocht geen enkele beslissing te nemen zonder dat de Provinciale Overheden en deze van de gemeenten uit de kuststreek over alle elementen van het dossier werden ingelicht en hun advies was ingewonnen.

De hogere overheid werd ook uitgenodigd het verslag van het studiesyndikaat inzake maritieme industrialisatie en infrastructuur af te wachten, vooraleer over een vergunningsaanvraag een beslissing te nemen. Voormeld rapport diende met alternatieve oplossing voor de toekomst, de volksgezondheid in West-Vlaanderen optimaal veilig te stellen.

Het betrof in feite twee studies, uitgevoerd door twee studiesyndikaten: Symarinfra en Symarindus.

Symarinfra was belast met de voorbereidende studie van de maritieme infrastructuurwerken, beantwoordend aan de energiefuncties die aan de kustzone werden toebedeeld.

De Symarindus-studie had als opdracht na te gaan welke industriële activiteiten uit de energiefunctie waren af te leiden en welke de optimale lokalizatie was. Vervolgens moest de makro-economische rendabiliteit van de noodzakelijke publieke investeringen worden bestudeerd.

In de Provincieraad van 24 maart 1983 werd opnieuw een motie gestemd tegen de inplanting van kerncentrales op het grondgebied van de provincie West-Vlaanderen. De Raad vroeg de Regering en de Vlaamse Deelregering zich te houden aan de konklusies van het synteserapport van werkgroep 4a inzake Regionale Aspecten, van de Kommissie van Beraad inzake Kernenergie.

Andermaal werd aangedrongen om een volgehouden politiek te voeren tot het bekomen van een rationeel energieverbruik alsook om permanent aandacht te besteden aan de ontwikkeling van alternatieve energiebronnen.

4) *Uitvoering van milieuhygiënewetten en -dekreten*

a) Medebewind

De konkretisering van het milieubeleid en de uitvoering van de milieuwetten en -dekreten verlopen voor een belangrijk pakket via het verlenen van vergunningen aan bedrijven en partikulieren. Vergunningstelsels worden veelvuldig in de milieuwetgeving toegepast.

In de inleiding werd reeds aangemerkt dat een niet onbelangrijke opdracht van de Bestendige Deputatie bestaat in het behandelen van individuele vergunningsaanvragen.

De revolutionaire dekreten van 1789-90, waardoor bij onrust en gevaarsituaties de gemeentelijke autoriteiten maatregelen kunnen nemen om hinder weg te nemen of te voorkomen, worden soms als de eerste milieupolitiereglementeringen beschouwd.

Eerst veel later werd om diverse redenen die toch ergens alle met 'schaalvergroting' te maken hebben, de politie- en beslissingsbevoegdheid m.b.t. milieuaangelegenheden meer en meer aan de lokale overheden ont-
nomen.

Precies de laatste decennia, met de toename van het aantal sektoriële wetten op het leefmilieu (grondwater, oppervlaktewater, geluidshinder, afvalstoffen, giftige afval, ioniserende stralingen, ...), is het duidelijk geworden dat deze nieuwere overheidsbemoedeningen een breder draagvlak vragen dan de gemeenten kunnen bieden.

Het huidige arsenaal van milieuwetten geeft een geschakeerd beeld.

Naast nationaal opgezette regelingen, zijn er de dekreten van de regionale overheden en de gemeentelijke politieverordeningen.

Met de vergunningsregeling wordt gekozen voor een individuele benadering in plaats van een meer algemene regeling en dit omdat in die gevallen de ingewikkeldheid van de situatie een op tijd, persoon en plaats afgestelde regeling vraagt.

In de beschouwde periode en onmiddellijk daaraan voorafgaand zijn volgende nieuwe vergunningsregelingen al dan niet met aanpassingen aan de bestaande milieurechtssystemen tot stand gekomen. Het betreft aan-
gelegenheden waar de Bestendige Deputatie beslissingsbevoegdheid heeft:

de wetgeving en reglementering betreffende de bescherming van de bevolking tegen de uit ioniserende stralingen voortspruitende gevaren;
de kaderwet van 18 juli 1973 betreffende de bestrijding van de geluidshinder;
de wet van 22 juli 1974 op de giftige afval;
het dekreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen;
het dekreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer;
het dekreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning.

Dit laatste dekreet is evenwel nog niet van kracht in het Vlaamse Gewest.

b) Bescherming van de bevolking tegen het gevaar van de ioniserende stralingen

De in het kader van deze reglementering te vergunnen activiteiten maken sinds meer dan twintig jaar het voorwerp uit van een reglementering die, hoewel periodiek aangevuld en gewijzigd, algemeen als sluitend wordt beschouwd.

De Bestendige Deputatie heeft geen beslissingsbevoegdheid m.b.t. de zgn. basisinrichtingen Klasse I, wier activiteit het grootste risico voor stralingsgevaren kunnen opleveren. Dergelijke inrichtingen zijn ten andere niet aanwezig op Westvlaams grondgebied.

Andere handelingen of inrichtingen die behoren, hetzij tot de 2e hetzij tot de 3e klasse van de ingedeelde inrichtingen, moeten voorafgaandelijk vergund worden door de Bestendige Deputatie.

Over de periode 1971-1986 heeft de Bestendige Deputatie over 900 aanvragen moeten statueren.

c) Bestrijding van de geluidshinder

Het koninklijk besluit van 10 juni 1976, zoals gewijzigd bij latere besluiten van de regionale en nationale overheid, houdende maatregelen tot het inrichten van wedstrijden, test- of oefenritten met motorvoertuigen, onderwerpt de organisatie van deze activiteiten die geheel of gedeeltelijk op privaat domein plaatsvinden aan een voorafgaande vergunning.

De Bestendige Deputatie is hier bevoegd voor de activiteiten op de niet-permanente terreinen. Het betreft terreinen waar slechts éénmaal per jaar een dergelijke activiteit wordt ingericht.

Het Provinciaal Kollege neemt hier gemiddeld 70 beslissingen per jaar.

d) Afval

Vóór de inwerkingtreding van het dekreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, ressorteerden afval en vuilnis onder de ingedeelde inrichtingen van het ARAB-reglement.

Onder afval worden ook hier begrepen de inrichtingen die, bij toepassing van de wetgeving op de giftige afval, eveneens een voorafgaande schriftelijke vergunning moeten bezitten, vooraleer activiteiten kunnen aangevat worden. Ook hier is de Bestendige Deputatie de vergunningsverlenende overheid in eerste aanleg.

In 1983 besliste de Bestendige Deputatie tot de oprichting van een Provinciale Adviserende Commissie Afvalstoffen waarin, naast vertegenwoordigers van het Provinciebestuur, de vertegenwoordigers van de adviserende instanties werden opgenomen.

Deze commissie bereikte telkens over de voorgelegde afvalstoffendossiers een consensus. De adviezen van de commissie werden dan ook in de beslissingen overgenomen. Evenwel, ingevolge het veelvuldig beroep van de Openbare Afvalstoffenmaatschappij tegen de beslissingen van de Bestendige Deputatie waaraan de commissie had meegewerkt, besliste het Provinciaal Kollege het initiatief stop te zetten.

Van 1970 tot 1986 werden in totaal 700 vergunningsaanvragen voor afvalstoffen door de Bestendige Deputatie behandeld.

e) Grondwater

Grondwaterwinningen zijn onderworpen aan een voorafgaande vergunning volgens een klassenindeling op basis van het opgepompt volume per dag of per jaar van de winningen. De oppompingen van de drinkwaterleidingsmaatschappijen worden allen zonder onderscheid vergund door de Vlaamse Executieve.

De Bestendige Deputatie is in deze aangelegenheid bevoegd voor de categorie B-winningen. Deze omvatten de grondwaterwinningen van minstens 96 m³ per dag of minstens 30.000 m³ per jaar.

Vanaf 1984 werden 30 aanvragen door de Bestendige Deputatie in eerste aanleg behandeld.

Al die aanvragen worden aan de Commissie Grondwater voorgelegd.

f) Gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke inrichtingen

Het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming, kortweg ARAB-reglementering, is vooralsnog van toepassing in het Vlaamse Gewest.

De Bestendige Deputatie is hier bevoegd voor de Klasse I-inrichtingen in eerste aanleg en in beroep voor de Klasse II-inrichtingen.

Tot het pakket ARAB-vergunningen worden, omwille van de procedureverwijzing naar het ARAB, ook gerekend: de akten voor stoomtoestellen, de verklaringen van aanhorigheden voor graverijen en de zandgroeven.

Hier zijn gegevens beschikbaar over de periode 1966-86. De Bestendige Deputatie of de Gouverneur verstrekten circa 14.000 vergunningen voor exploitatie.

Naar aanleiding van de hinder, veroorzaakt door een bedrijf in het Brugse, besloot de Bestendige Deputatie in 1974 tot de oprichting van een Provinciale Commissie Industriële Vestigingen. Het opzet was de belangrijkste aanvragen voor exploitatie van hinderlijke inrichtingen voorafgaandelijk nog voor te leggen aan een commissie, samengesteld uit vertegenwoordigers van het Provinciebestuur, van de advizerende instanties en van externe deskundigen.

Toen evenwel de vertegenwoordigers van de advizerende instanties niet langer wensten deel te nemen aan het overleg met externe deskundigen over de exploitatievoorwaarden voor de geïsoleerde inrichtingen, werd de commissie opgeheven.

Met het dekreet van 28 juni 1985, betreffende de milieuvergunning, wordt het initiatief van de Bestendige Deputatie overgenomen.

De advizerende instanties moeten voortaan deelnemen aan de werkzaamheden van de Provinciale Milieuvergunningscommissie. Deze commissie heeft dezelfde samenstelling als de vroegere Provinciale Commissie voor Industriële Vestigingen en ook dezelfde opdracht.

Slot

De Westvlaamse Provinciale Overheid heeft in de voorbije twintig jaar blijk gegeven van een directe betrokkenheid met de Westvlaamse milieuproblemen, sensu lato.

Voor het opstellen van milieusaneringsprogramma's heeft de Provincie kunnen rekenen op de medewerking van de Westvlaamse technische interkommunales WITAB en Leiedal, van de para-provinciale Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken, van het Westvlaams Economisch Studiebureau en van de GOM - West-Vlaanderen.

Vertegenwoordigers van deze Westvlaamse welvaartsorganismen, alsmede van de bevoegde nationale en regionale overheden, hebben in het verleden steeds kunnen samenwerken in de provinciale milieukommissies en werkgroepen ad hoc bij de voorbereiding van het provinciaal beleid of voor het opvolgen en begeleiden van onderzoeksprogramma's.

De Provincie heeft aldus in overwegende mate beroep kunnen doen op deskundigheid uit eigen kringen en uit de gedekondecentreerde diensten.

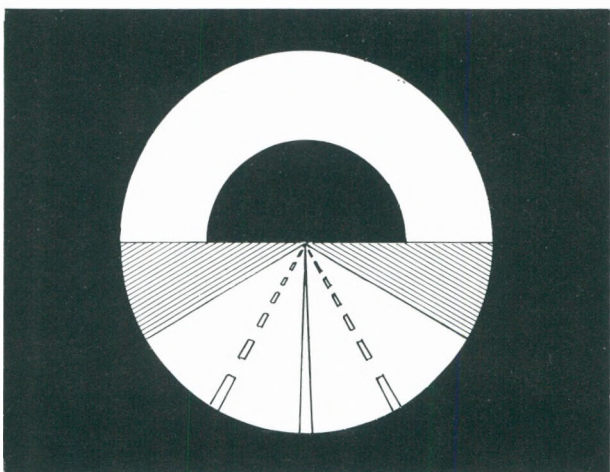
Deze aanpak liet toe, vanuit een waaier van disciplines, de milieuproblemen te benaderen en tot een geïnte-

greerd geheel te formuleren waaruit dan krachtlijnen en beleidsopties konden gedistilleerd worden.

Voor de behandeling van de individuele vergunningsaanvragen echter kon de beoogde samenspraak van deskundigen onvoldoende bereikt worden.

De Provincie doet voor de probleemdossiers en voor het opstellen van programma's gericht op het reduceren van milieuhinder bij de bedrijven, wel beroep op de medewerking van de afdeling milieuzorg bij de GOM - West-Vlaanderen.

Met het van kracht worden van het dekreet op de milieuvergunning waarin de oprichting is voorzien van Provinciale Milieuvergunningscommissies, zal op een bredere basis over milieusaneringsprogramma's voor bedrijven onderzoek verricht kunnen worden. Dit was uiteraard reeds de bedoeling met de oprichting van de Provinciale Commissie voor Industriële Vestigingen.

industriepark sappenleen
POPERINGE
opent
nieuwe perspectieven
voor
U

INFO STADSBESTUUR POPERINGE
tel. 057/33 40 81
WIER - BRUGGE
tel. 050/35 81 28